

ньових капіталів некримінального походження з максимальним збереженням нагромадженого в цьому секторі позитивного технологічного, організаційного, фінансового та людського потенціалів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сучасні економічні тенденції та нова парадигма економічної стратегії України (інформаційний огляд) <http://www.niss.gov.ua/inform/14062005.htm>.
2. PriceWaterhouseCoopers. 9th Annual Global CEO Survey <http://www.management.com.ua>.

А. С. Сердюк, асистент,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана

РОЗВИТОК СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ ЯК ДОМІНАНТНОЇ ФУНКЦІЇ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Анотація. В умовах перехідної економіки великого значення для управлінців набувають питання стратегічного планування. Основні елементи цього процесу повинні бути враховані та використані в практичній управлінській діяльності.

Стабільний розвиток підприємства значною мірою залежить від наявності та обґрунтованості відповідного плану, який відображає можливості та потреби у випуску конкурентноздатної продукції. Для досягнення мети і забезпечення ефективності виробничої діяльності підприємства в умовах ринкової економіки необхідно здійснювати взаємопов'язану систему планування, що включає поточне (оперативне), середньострокове (тактичне) та довгострокове (стратегічне) планування.

Центральне місце в системі стратегічного управління посідає стратегічне планування, мета якого на нашу думку, полягає в тому, щоб «встановити певний порядок для підготовки ефективного функціонування конкурентоспроможного підприємства». Планування розглядається як невід'ємна ланка системи стратегічного управління підприємством, що включає сукупність взаємопов'язаних процесів планування, організації виробництва, мотивації та контролю.

Стратегічне планування технологічного розвитку підприємства, незважаючи на деякі особливості, включає загальні методологічні засади стратегічного планування розвитку підприємства, які ми розглянемо нижче.

Для досягнення визначеної мети розвитку підприємства при здійсненні стратегічного планування потрібно дотримуватися сформульованих З. О. Манівиним та І. М. Луцьким таких принципів:

— безперервності — означає підтримування безперервної планової перспективи в залежності від напрямів науково-технічного прогресу, вірогідності передбачень майбутнього, змін економічного розвитку;

— оптимальності — орієнтація використання ресурсів на потреби та кон'юнктури ринку, впровадження досягнень науково-технічного прогресу, оптимальне і ефективне використання виробничих потужностей.

— збалансованості — між потенційними матеріальними ресурсами та обсягами виробництва конкурентноздатної продукції від чого залежить обґрунтованість планів та реальність їх виконання.

Стратегічне планування відіграє надзвичайно важливу роль в управлінні господарською діяльністю підприємств та підвищенні її ефективності. У стратегічному плані формується головна мета розвитку підприємства на тривалу перспективу та генеральна стратегія досягнення цієї мети. Виходячи з цього в умовах переходу України на ринкові відносини, роздержавлення підприємств та самостійного розвитку їх в конкурентному середовищі стратегічне планування набуває досить важливого значення як головний інструмент підвищення ефективності господарської діяльності підприємства.

Методологія довгострокового планування розвитку підприємства в умовах планової економіки була достатньо розробленою вченими-економістами. Щодо методології стратегічного планування підприємств в ринкових умовах, то вона розроблена слабо і вчені лише останніми роками стали приділяти їй певну увагу. Керуючись вищезазначеними принципами, розробник перш за все має визначити загальну ідеологію та філософію стратегічного планування, з допомогою якого керівництво прагне досягти великих грошових доходів підприємства, яке стане «генератором» грошей, або вивести підприємство із збиткового стану і перетворити його у прибуткове, або суттєво підвищити ефективність промислового виробництва. Одним із важливих елементів методології є логіка стратегічного планування, яка передбачає розкриття конструктивного і послідовного досягнення визначення ідеології планування з допомогою логічних підходів та прийомів розробки плану.

Наукова обґрунтованість та результативність плану залежить від правильності обраного методу планування. Методи стратегічного планування дещо відрізняються від оперативного і тактичного планування і повинні відповідати різним етапам розвитку ринкових відносин, особливостям господарювання, враховувати профіль підприємства та відповідати видовим ознакам плану.

Для виконання стратегічного плану підприємствами останніми роками стали розроблятися різні проекти, як правило, спільні із зарубіжними інвесторами. Це переважно техніко-економічні, або технічні проекти, що стосуються технічного переобладнання і реконструкції окремих ланок технологічного процесу. Особливістю цих проектів є невеликий термін їх виконання, спрямованість на прискорення досягнення окремої цілі стратегічного плану. Завершення розробки таких проектів звичайно пов'язане з необхідністю виконання певних зо-

бов'язань перед інвесторами. Проте розробка проектів вигідна для вітчизняних підприємств і буде розширятися в майбутньому.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гапоненко А. А., Панкрухин А. П. Стратегическое управление: Учеб. пособие. — М.: Омега-Л, 2004. — 450 ст.
2. Круглова Н. Ю. Инновационный менеджмент. Учеб. пособие. — Изд. РДЛ, 2001. — 352 с.
3. Манів З. О., Луцький І. М. Економіка підприємства. Навч. посіб. — К., 2004. — 345 ст.
4. Рогожин В. Д., Тищенко Д. О. Методичні підходи до вибору напрямків інноваційного розвитку підприємства / Економіка і прогнозування — 2004. — № 2 — С. 131—138.

Д. Г. Хохич, асистент,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана

ТЕОРІЯ ФІРМИ В КОНТЕКСТІ НЕОІНСТИТУЦІОНАЛЬНОГО ПІДХОДУ

Поданий аналіз ортодоксальної економічної концепції фірми. Представлений неоінституціональний підхід щодо аналізу «природи фірми» через категорію трансакційних витрат.

An analysis of the orthodox economic concept of a firm is submitted. A neoinstitutional approach to the analysis of the «nature of firm» through using transaction costs is presented.

В основу ортодоксальної економічної теорії капіталістичного підприємства покладено концепцію максимізації прибутку в умовах детермінованості. Згідно Хендерсона і Квандта фірма — це технічна одиниця, яка виробляє товари. Підприємець (власник і менеджер) приймає рішення про те в якій кількості і яким чином буде проводитися випуск продукції, і як результат свого рішення — отримує прибуток чи несе збитки. [2, с. 404] Економічні процеси відбуваються в попередньо заданих ринкових і технологічних умовах. Математично, економічну модель можна представити як різницю між валовою виручкою від продажу продукту q по ринковій ціні p^0 і сукупними витратами на всі фактори виробництва $r_i^0 x_i$

$$\max \pi = p^0 q - \sum_{i=1}^n r_i^0 x_i \quad (1)$$